

Отац Гојко Перовић за ТВ Нови: Спомен Светог Саве заузимао централно мјесто у Цетињској богословији

Протојереј-ставрофор Гојко Перовић, ректор Цетињске богословије, гостујући у синоћњој емисији ТВ Нови “У жижи са Перицом Ђаковић”, говорио је, између осталог, о значају и прослави Светог Саве као школске славе у Црној Гори. Отац Гојко је подсјетио да је још 1899. године у “Босанској вили” Владимир Ђоровић објавио кратку причу из народа која се зове “Свети Сава благосиља Црногорце”, а 20 година прије тога у “Љетопису Цетињске богословије” налазимо да је тадашњи ректор Милан Костић записао да је у трпезарији Богословије на најсвечанијем мјесту постављена слика са истим називом. Милан Костић у опису каже да је Богословија 1872. године добила на дар слику Светог Саве, рад Александра Мародића, која “представља Светог Саву првог српског просветитеља како благосиља народ црногорски који је кренуо на пољу просветноме. На слици је много дјеце црногорске гдје чекају светитељски благослов”.

На слици, како описује Костић, с једне стране међу народом стоје

Високопросвећени Митрополит Иларион, затим уредник “Гласа Црногорца” и учитељи цетињски, а са друге стране кнез са кнегињом и осталим Црногорцима: “На средини доље стоје глобус, руске рачуналке и друге књиге, које дјеца приносе светитељу на благослов, а међу њима је и Буквар црногорски. Слика дивно умјетнички израђена остаће као вјечни спомен најновије епохе у просветном раду у Црној Гори”.

Подсјећајући да је Богословија најстарија средња школа у нововјековној Књажевини Црној Гори, ректор Цетињске богословије истиче да је Костић 1876, описујући рад у црногорским школама, записао да је у интернату Богословије постојала капела, богословска црква, у славу првог српског просветитеља Светог Саве у којој се редовно служило. По његовим ријечима то показује да је спомен Светог Саве заузимао централно мјесто у богословској школи која је основана великим залагањем управо књаза Николе.

По свједочанству људи последње прославе Св. Саве као школске славе у Црној Гори биле су 1946/1947. године.

“Нијесу комунисти одмах 1945. стрељали Светог Саву, али су га прећутно избацили из школа као један, по тадашњем увјерењу комуниста, ретроградни мотив који нас враћа у прошлост, који Цркву држи у једном битном друштвеном положају. Међутим, данас чак неке владе у Србији које су љевичарске, грађанске, имају један модернији однос према Светом Сави па неће да заузму клерикални став, али ће наћи угао да кажу да је Свети Сава човек који је покренуо просвету, основао прве школе у своје вријеме”, казао је о. Гојко и објаснио да су они заправо нашли угао да испоштују историјску традицију, а да се притом не морају преметнути у неког националисту или вјерника ако то нијесу.

Отац Гојко је подсјетио да је на овим просторима прво уређење православне Цркве са домаћим свештенством, које је служило на домаћем народном језику, успостављено у вријеме Светог Саве.

На Цетињу је, како је записано, први пут отпевана химна Светом Сави 1856. године у присуству књаза Данила и кнегиња Даринке. У архивима ватиканске библиотеке постоји запис римокатоличког мисионара Леонардиса из 1642. године у којем се каже да на Цетињу “тамошњи народи и Црква славе Светог Уроша краља српскога.”

“Самим тим светосавље није само национална идеологија, него дубоко духовна тема, то је мој став. Она је међувремену постала и национална идеологија, али у дубинама својим она је прије свега духовна. Прослављање

Светих Немањића и Светог Саве на Цетињу најсликовитије се описује у ријечима предсједника црногорске Владе доктора Лазара Томановића 1910. године на дан проглашење Краљевине Црне Горе, када нема помена још о Карађорђевићима, ни о Божићном устанку, ни о овим нашим несрећним подијелама. Томановић каже: Митрополија цетињска једина је Светосавска столица која је без прекидања до данас сачувана као таква законита престоница и наследница Пећке патријаршије “, истиче прота.

Томановић је овим, како је казао, потврдио и мишљење историчара Јована Рогановића, Ђура Вукићевића, Новице Ковачевића, Данила Перовића, који кажу исто: Наша Митрополија на Цетињу једина је непрекинута Светосавска столица. Даље подсјећа да је прије Томановића и књаз Никола 1895. у Гласу Црногорца то потврдио записом у коме каже да је кроз зла времена која су пролећела изнад српскога народа, уништивши му траг државнога живота, задужбина Ивана Црнојевића (Цетињски манастир) “последњег независног српског владоца, тако обилато обдарена, била у стању да сачува у непрекидности државну мисао коју је у оној олујни, тај мудри српски владалац склонио под Орлов крш, и сем тога да сачува до наших дана једину епископског столицу од оних што их је Свети Сава подигао у Српској држави”.

“Понављам немам намјеру никог да убјеђујем да буде нешто што неће да буде, само покушавам да објасним зашто Црква чува сва та памћења”, казао је свештеник Перовић, додавши да су поједине изјаве данашњих политичара да је “светосавље агресивно” у сукобу са чињеницама јер је светосавље присутно на просторима Црне Горе на разне начине кроз све вјекове.

“Ко је ту агресиван? Да ли је то светосавље које је ту вијековима или неко ко се сјетио да му светосавље смета јер има велике наслаге српског идентитета? Ја тврдим да је Свети Сава више од српства. Он је универзални човјек који као Божији човјек хоће да окупи све људе око Бога, колико је то човјеку могуће. Он јесте православни епископ, он јесте Србин – Немањић, он јесте зачетник аутокефалне Жичке архиепископије касније Пећке патријаршије, али он је много више од тога”, поручио је прота Гојко.

Протојереј-ставрофор Гојко Перовић, ректор Цетињске богословије, оцијенио је гостујући “У жижи са Перицом Ђаковић” да је ризично у историји нешто сећи маказама те да у грађанској, секуларној Црној Гори треба да се да простора за његовање постојеће традиције, а да се грађанима Црне Горе, који његују традицију, идентитет, да и неко додатно усмјерење, умјесто што се тврди да Црна Гора није светосавска.

mitropolija.com